

KREMLIUS BANDO ATSTATYTI SATELITUOSE DRAUSMĘ

Gerai informuotas šveicarų dienraštis "Neue Zuercher Zeitung" rašo, kad po neseniai įvykusio komunistų partijos centro komiteto posėdžio Kremliuje, kurio metu Brežnevas aštriai pasisakė prieš "milžinišką antikomunistinės propagandos bangą, kuria buržuazija bando įtaigoti komunistus", daugelis to komiteto narių turėjo vykti į didesnius provincijų centrus ir išaiškinti vietiniams komunistų vadovams, kuo toji banga pavojinga ir kaip jos reikėtų išvengti.

Ir taip pats Brežnevas turėjo eilę kalbų pasakyti Maskvoje, Podgorinis Leningrade, Kirilenko Baku, Suslovas Sverdlovske, ir t.t.

"N.Z. Zeitung" toliau rašo, kad tas keliones iššaukė ne tik Brežnevo reikalaujamos "griežtesnės priemonės prieš svetimų ideologijų bro-

vimąsi į Sovietų Sąjungą", bet ir toji aplinkybė, kad pačių komunistams vadovaujančių asmenų tarpe atsirado reikalaujančių platesnių ir patikimesnių informacijų iš Maskvos, nes žmonės nebesusigauda, kas gi ištikrųjų vyksta pvz. Čekoslovakijoje, kodėl ten įvesta didesnė spaudos laisvė ir pan. Žmo-

nės, pasiklausę radijo žinių iš Vak. valstybių socialistinių, stebisi, kodėl Maskva tyli arba patiekia vieną kitą priešingą žinias.

Ypatingai aštrių diskusijų sukėlęs įvykis iš pareigų atleidžiant Ukrainos kompartijos C.K. nari, ideologijos klausidos laisvė ir pan. Žmo-

(Nukelta į 2 psl.)

Lietuvoje mažėja gyventojų prieauglis

Statistikos valdyba Vilniuje pranešė jau apskaičiavusi, kad šių metų sausio 1 d. Lietuvoje (okupacinės valdžios apibrėžtoje teritorijoje) buvo 3 milijonai 64 tūkstančiai gyventojų. Apie 47% gyvena miestuose. Vilniuje jau 392,000 gyventojų. Kaune jau beveik 300,000.

Natūralusis gyventojų prieauglis 1967 metais Lietuvoje buvo 29,000. Tai tik kiek daugiau kaip 9 iš 1000. Nepriklausomybės metais metinis natūralinis prieauglis vidutiniškai buvo 12 iš tūkstančio. 1965 metais -- tos pačios sovietinės statistikos valdybos duomenimis -- natūralusis prieauglis buvo apie 10,3 iš tūkstančio. Taigi, tas prieauglis per dvejus metus sumažėjo apie 11%.

Visoj sovietinėje imperijoje natūralusis gyventojų prieauglis kiek didesnis kaip Lietuvoje. 1965 jis buvo 11,1 iš tūkstančio. Bet ir ten tas prieauglis mažėja. 1956 ir 1957 buvo 17,6 iš tūkstančio. Po to per devynerius metus krito iki 11,1, tai yra, sumažėjo beveik 37-niais nuosimniais. Tiesioginė prieauglio mažėjimo priežastis -- ryškus gimimų mažėjimas. Pasigirsta susirūpinimo balsų dėl gimimų mažėjimo ir Lietuvoje. Propagandistai

skuba guostis, kad tas reiškinys esąs ūkinės gerovės kilimo pasekmė... Kiti tą reiškinį aiškina nenatūraliai paskubintu gyventojų sutelkimu miestuose. Apieketvirtadalis Lietuvos gyventojų -- o jaunesniųjų net apie pusė -- dabar yra naujakuriai miestuose, ir dauguma atvejų tai naujakuriai be minimaliausių sąlygų šeimai normaliai gyventi.

Šalia natūraliojo gyventojų prieauglio, Lietuvoje jau kuris metas yra ir kitas -- nenatūralus -- prieauglis. Pavyzdžiui, 1967 metais, kai natūralaus prieauglio buvo 29,000, iš viso gyventojų skaičius padidėjo 38-niais tūkstančiais. Vienuolika tūkstančių prieauglio susidarė iš gimimų-mirčių, o iš išvykimų-atvykimų skirtumo. Ta vienuolika tūkstančių tai ne naujagimiai, o iš Rusijos atvykę nauji kolonistai. Jų 1967 metais Lietuvoje atvyko daugiau, negu vienuolika tūkstančių, nes 11,000 yra tik gyventojų "mainų pelnas", o ne apyvarta. Tikras tais metais atvykusių kolonistų skaičius būtų prie 11 tūkstančių pridėjus dar ir visus tuos, kurie atvyko vietoj kiekvieno lietuvių, tais metais išvykusio ar išvykdinto iš

(Nukelta į 2 psl.)

JADVYGA MATULAITIENĖ III-sios Lietuvos Tautinių Šokių Šventės įvyksiančios liepos 7 d. Chicagoje, vyriausioji meno vadovė.

Vyt, Maželio nuotrauka

VISI KELIAI VEDA Į TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĘ CHICAGOJE

Amerikos ir Kanados lietuviai su ypatingu dėmesiu seka pasirošimus Trečiajai tautinių šokių šventei. Planuoja savo vasaros atostogas ir keliones, kad liepos 7 dieną būtų Chicagoje. Ir visi klausia: ar šventė bus meniškai vertinga, akiai maloni, širdžiai miela?

Tiesa, žiūrovas mažai tesidomi detalėmis, gal net neprisimena tų entuziastų - jaunuolių, kurie ištisus metus liuos laikius skyrė tautiniams šokiams išmokyti. Tačiau viena atmintina, kad tautinius šokus paruošti reikia daug ko -- laiko,

JURGIS JANUŠAITIS

kantrybės, grakštumo, muzikalumo ir pagal kiekvieną muzikos garsą atlikti tūkstančius sudėtingiausių judesių. Mažame ratelyje tas lengviau pasiekama. Bet kada vienon lygumon riknuojasi tūkstantinė -- jau kitas dalykas. Čia reikia puikios architektūros, kad suplanuotų pagal atskirus šokus ir šokėjus, kad muzikos aidams aidint, ta sudėtingoji šokėjų masė judėtų ritme ir austų spalvingą patį šokį.

Todėl Šokių Šventės ruošiant su ypatingu dėmesiu ieškoma pačių tinkamiausių tautinių šokių vyr. meno vadovių ir jų talkininkų. Šiai vadovei uždedama tokia sunki našta, kad vargu kas su prasme to darbo nedirbė. Nuo meninio apipavidalinimo priklauso ir pats šokio grožis, o visumoje iškyla ir pačios šventės didingumas.

Šiais metais ruošiamos Trečiosios tautinių šokių šventės meno vadovės pareigos atiteko Jadvygai Meiliūnaiti-Matulaitienei. Tai nepaprasto rūpestingumo, didelių sugėjų, neįsėmiamos energijos ir gausybės sumanymų moteris.

Artėjant šventei, ji keičia pas šokėjų grupes, ji tariasi su šokių grupių

vadovais, ji praveda parodomąsias repeticijas, ji sprendžia tūkstančius iškilančių problemų.

Tad kas ji tokia? Valandėlei žvilgtelėkime į šios entuziastės praeitin nuskubėjusias dienas ir pasklaidykime jos darbų knygos lapus.

Nepriklausomybės laikais, Lietuvoje, ji baigė Aukštuosius Kūno Kultūros kursus Kaune. Studijuoja baletą ir išraiškos šokių Kaselyje, Vokietijoje. Ją matome sporto instruktore ir tautinių šokių mokytoja Lietuvoje, kūno kultūros mokytoja Pilviškių, Veiverių, vėliau tremtyje -- Vokietijoje, Wiesbadeno, Kasselio ir Schwabish-Gemuend lietuvių gimnazijose.

1938 m. su reprezentacine lietuvių tautinių šokių grupe dalyvavo Sakalų šventėje, Prahoje, Čekoslovakijoje. Be tautinių šokių, yra inscenuojami baletai, plastikos ir išraiškos šokių, pritaikydama juos įvairiems vaidinimams bei montažams. Suruošusi keletą didesnio masto sporto, ritminės gimnastikos ir tautinių šokių švenčių.

Pagaliau tremties keliai Jadvygą Matulaitienę atvedė į JAV. Stabtelėjusi Brooklyne, N.Y. jos žvilgsnis krypta į Maironio šeštadienį mokyklą, kurioje buvo

(Nukelta į 2 psl.)

IS VISO PASAULIO

• PARYŽIJE prasidėjusios derybos tarp JAV ir Šiaurės Vietnamo delegacijų įžengė į "oficialių pasikalbėjimų" formą. Daugelis spėja, jog tai bus ilgos, maratoninės derybos, kuriose komunistinė pusė sieks sau propagandinės ir karinės naudos. Labai dažnai tos derybos lyginamos su panašiomis derybomis Korėjoje, kada pasitarimų metu vyko pačios aršiausios kautynės frontuose.

Ir dabar, deryboms prasidėjus, P. Vietname komunistai tebebando užimti sostinę Saigoną, nors ir nesekmingai. Taip pat kovos vyksta ir kitose strateginiuose svarbiose pozicijose.

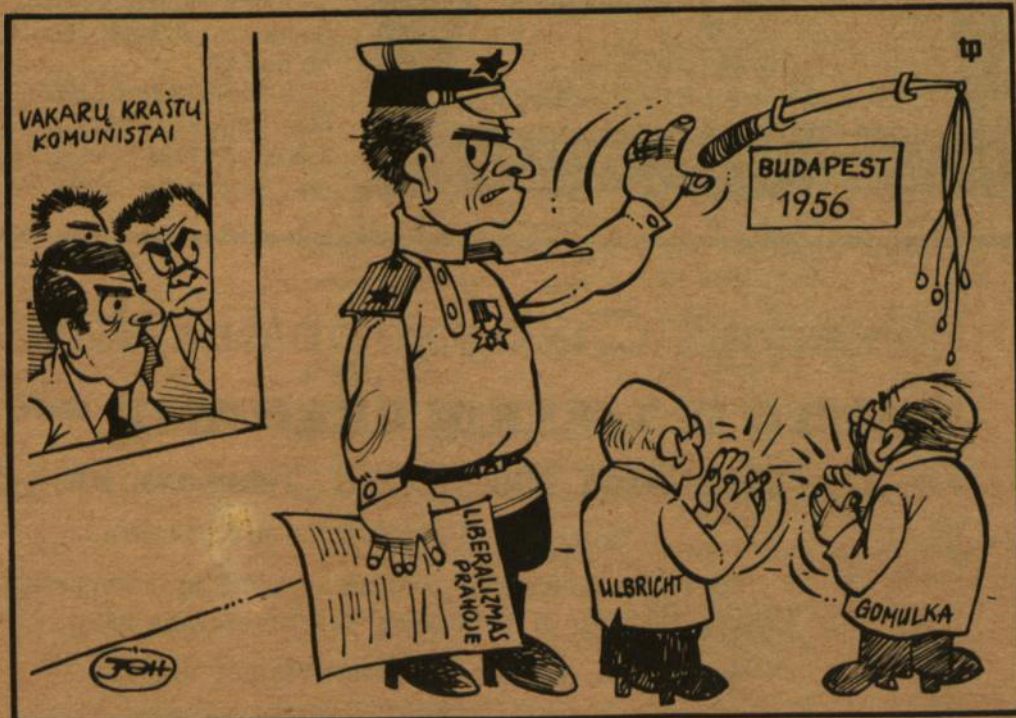
Derybų eiga gali pagreitinti Maskvos nusistatymas susiaurinti brangiai kainuojančią paramą Hanoi vyriausybei. Tuo labiau, kad komunistų vidaus frontas, ryšys su Čekoslovakijos įvykiais, reikalingas didesnis negu ligi šiol dėmesys.

• ČEKOSLOVAKIJOJE siekiama konsoliduoti komunistų vadovų nusistatymą pradėtojo "demokratinio socializmo" link, kartu stengiantis išgauti Kremliaus valdovų "supratimą", kad tuo nesiekiamą pabėgti iš komunistinės stovyklos.

Čekų Dubčekas ir vengrų Kádaro susitikimas rodo, jog vengrų kompartijos sekretorius bandys atlikti tarpininko vaidmenį tarp Prahos ir Maskvos. Tame vaidmenyje Kádaras turi šokiškos tokios patirties...

• NEGRŲ VADOVAUJAMAS "neturtingųjų žygis" į Washingtoną jau sutraukė apie 2,500 dalyvių, jų skaičiui augant naujoms kolonomis atžygiuojant iš visų pusių. Žygyje, šalia kitų, aktyviai reiškiasi nužudytojo M. L. King našė. Tuo tarpu žygio pagrindiniu tikslu yra išreikalauti iš valdžios pakeitimų socialinės globos įstatyme, kuriais suvaržomas pašalpų davimas darbo vengiantiems, kartu išreikalaujant 4,000 dol. į metus garantuotų pajamų kiekvienai šeimai.

Žygio dalyviams statomos specialios pastogės parke prie Lincoln paminklo. Kartu imama si reikalingų apsaugos priemonių, jei kartais "išbrovėliai iš šalies" bandytų sukelti riaušes ir neramumus.

"Ką pasakys kiti, jei..."

Tykiai, tykiai Nemunėlis teka...

Artėja 22-rosios metinės nuo garbingojo senelio, Martyno Jankaus mirties. Jis mirė 1946 m. gegužės 23 d. Flensburge, Vokietijoje. Taproga, bene, būtų geras jo prisiminimas, pacitavus Jono Jašinsko laiško, rašyto J.J. Bachunui, kai kurias vietas. Laiško data -- 1968, II, 17. O tos laiško vietos -- gana idomos savo mintimis ir nuotakomis išreikštomis a. a. M. Jankaus adresu. Esą:

"Neseniai perskaičiau Jūsų, p. Bachunai, puikiai išleistą ir labai idomią parašytą p. Pr. Alšeno knygą apie Martyną Jankų. Mat, kada tai ir aš turėjau laimės jį suitikti ir jų namuose būti. Keletą kartų esu buvęs su studentų šaulių ekskursijomis per Joninės bet vieną kartą, kada Kauno Jachtklubas 10-čia motorlaivių važiavo lankyti Ragainės ir Tilžės "Ruder Verein" -- Irkluotojų klubo vokiečių pusę, tai Jankus, sužinojęs kad važiuojame ir plauksime Nemunu žemyn pro Bitėnus, mūsų komandui, Antanui Sutkui, pranešė, teisingiau sakant, visus pakvietė pas jį sustoti. Jei nesustosime, girdi, tai visus laivus nuskandinsias. Vadovų tarpe turėjau laimės būti ir aš, tai visiems ir buvo labai malonu truputiuką pabūti svečiais Bitėnuose -- Jankų namuose, kur lietuviškomis gėlėmis buvo papuošti, baltomis staltiesėmis aptiesti stalai, o mes visi -- pavaišinti arbata, kava ir namie keptais pyragaičiais.

"Taip pat ši knyga priminė man ir dar vieną, gana jaudinantį momentą iš Jankaus pasitraukimo iš Bitėnų. Jūsų knygoje yra skyrius "Tykiai, tykiai Nemunėlis teka" -- 223 puslapyje.

"Tuo laiku aš buvau Užsienų Reikalų Ministerijos tarnautojas. Tuo pat metu mano vyresnis brolis Vladas dirbo Vidaus Reikalų Ministerijoje. Jis irgi tą patį vakarą budėjo. Gi Martynas Jankus tuo metu -- buvo pakeliui į Didž. Lietuvą, nes ten, Bitėnuose, jis nebegalėjo pasilikti. Jis pasakė savo namiškiams, kad jei be kilių pereis Didž. Lietuvos pusėn, iš radiofono -- Kauno Valstybinės radijo stoties -- pasklis dainos garsai "Tykiai, tykiai Nemunėlis teka". Perėjęs rubežių ir pasiekęs Tauragės Apskrities Viršininką Vaišnį, jam tai paaiškino. Vaišnis, žinoma, pasiskambino į Vidaus Reikalų Ministeriją, kur mano brolis Vladas perėmė pareigas ir paskambino Radiofonui, kad uždėtų plokštelę ir tai -- be jokių paaiškinimų. Ką Radiofonas, pasibaigusėjusiam programos numerui, ir padarė. Vladai paskambinus į Radiofoną, tuoj buvo paskabinta ir man, o aš įlindau į Ministerijos salę, kur tuo laiku buvo Ministeris Lozoraitis,

Pol. D-to Direktorius Turauskas ir abu klausė užsienio stotis. Aš trumpai atsiprašęs, atsukau Kauno Radiofoną (ir paaiškinau jiems kodėl). Jo bangomis jau sklido "Tykiai, tykiai Nemunėlis teka". Šioji melodija pranešė Jankų šeimai Bitėnuose, kad Martynas Jankus laimingai pasiekė Nepriklausomą Lietuvą, o taip pat -- pats Jankus tuo pat laiku sužinojo, kad jo šeima, likusi Bitėnuose, galėjo lengviau atsikvėpti.

"Mums Kaune, kurie tai žinojome, tai buvo irgi labai jaudinantis momentas"...

Čia pacituotas Jono Jašinsko prisiminimų žiupsnelis -- gana būdingas ir tai yra, sakytume, maža grandelė ilgam ir pilnam tragedijai Martyno Jankaus gyvenime. Jo gyvenimo kelyje -- nieko kito tarytum ir nebuvo -- tik kova už lietuviybę ir abi Lietuvos (Mažąją ir Didžiąją), o tą kovą lydėjo -- kas? -- gi jo turto varžytinės, kalėjimai, trėmimai (tai į Rytus, tai į Vakarus), ir pagaliau, mirtis -- irgi tremtyje... Pr. Alš.

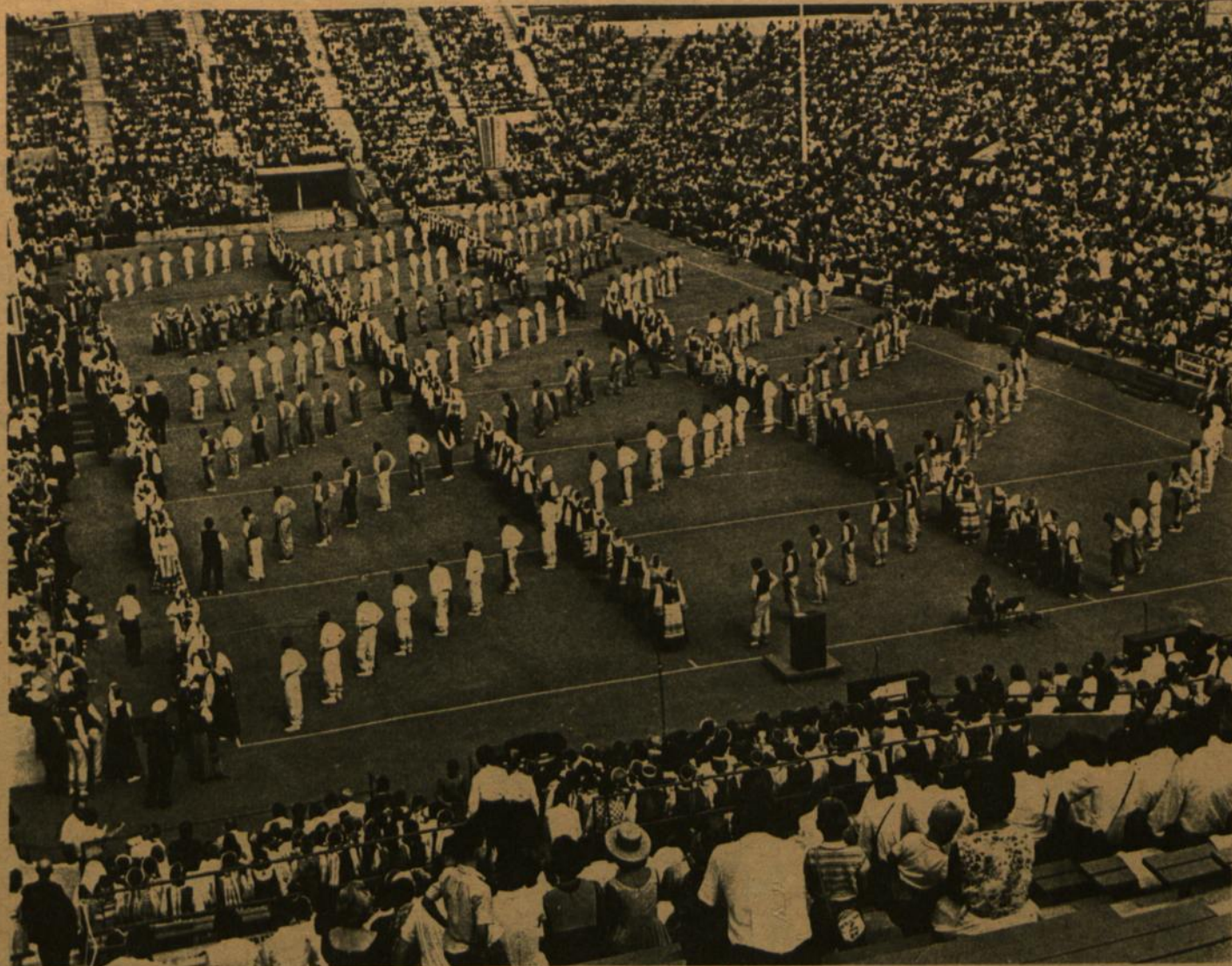
Kremlius...

(Atkelta iš 1 psl.)

mams Skabo, kada tekė ten priimti ir pasiūsti Maskvon rezoliuciją, kriktaujančią sostinės spaudą ir radijo, kaltinant apsilaidimu ir nerangumu kovoje su iš užsienio ateinančiais įvairiausiais "provokaciniais" gaudais. Tų gaudų ir nepakankamos informacijos tarpe miniimi įvykiai Art. Rytuose (arabų-žydų konflikto eiga), įvairiausios versijos dėl astronautų Gagarino ir Komarovo žuvimo, kova su rašytojais ir jų bylos teismuose, įvykiai Lenkijoje ir Čekoslovakijoje. Visi tie įvykiai inėšę didelių spragų tarp žmonių galvosenos ir Maskvos teikiamų žinių patikimybės.

Didesniuose provincijos centruose yra išsivyravusi nuomonė, jog esamoji oficiozinė "informacija" siekianti tik ideologinio darbo suaktyvinimo ir partinės drausmės atstatymo, nekreipiant dėmesio į iškilusius faktus ir problemas. Į "antikomunistinės propagandos užsipuolimus" Maskva reaguojanti rezoliucijų klišėmis ir įvykiais Sov. S-goje, nutylint apie įvykius Rytų Europoje, kur tie "imperialistų puolimai" pasireiškia daugiau "tarptautinėje plotmėje".

Baigiant šveicarų laikraščio korespondentas prieina išvados, jog Brežnevo pareikalautoji "geležinė drausmė", pradėta taikyti pirmiausia sovietinių intelektualų fronte, siekia išrauti "nėsveiką fenomeną" sovietinėje literatūroje, teatre ir filmose, kad išvengtų ir neutralizavus tų daigų persimetimą, ku-

rie inėšę į Lenkijos ir Čekoslovakijos intelektualų sluoksnius didesnės laisvės troškulį.

Lietuvoje mažėja...

(Atkelta iš 1 psl.)

Lietuvos "į broliškas respublikas". Tas skaičius tačiau neminimas. Tad aišku tik tiek, kad, nepaisant kiek lietuvių ar kitų 1967 metais iš Lietuvos buvo išskendinta ar kaip nors savanoriškai būtų išvykę, į jų vietą atvyko ne tik tiek pat, bet ir vidutiniškai po 30 kasdien daugiau. Tokiu greičiu pernai Lietuvoj didėjo kolonistų skaičius.

Neturime duomenų, kaip buvo 1966 metais. Bet 1965, sprendžiant iš tos pačios ištaigos pa-

skelbtų duomenų, tas didėjimas buvo 50% greitesnis: vidutiniškai po 45 kasdien.

Nėra abejonės, kad visas tas nenatūralinis gyventojų prieauglis Lietuvoj yra išimtinai kolonistų prieauglis, Lietuvą rusinančio elemento plėtimas. Nes į Lietuvą dabar atsikraustyti ir įsikurti neturi progos niekas kitas, kaip rusai ar tolygaus maskvinio modelio "internacionalistai", kurių vien buvimas Lietuvoj jau savaime tirština rusišką spalvą tautiniame Lietuvos paveiksle. (ELTA)

SURASKIT DIRVAI
BENT VIENĄ
NAUJĄ
PRENUMERATORIŲ

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS

VISI KELIAI VEDA...

(Atkelta iš 1 psl.)

susitelkęs lietuviškas jaunimas. Ir iš ten ji į plačią visuomenę per eilę metų išveda šaunią New Yorko Tautinių Šokių Grupę, kurios vardas ir darbai paliks gilias pėdas mūsų kultūriname gyvenime.

Grupėje per visą laikotarpį yra šokę virš dviejų šimtų New Yorko apylinkės jaunuolių. O kiek šaunių pasirodymų davė lietuviams ir amerikiečiams, mažesniuose ir milžiniško masto rengimuose, kuriuose esą buvę net 20.000 žiūrovų. Šios grupės repertuare turima 43 šokiai ir žaidimai, kurių dalies choreografija yra pačios vadovės Jadvygos Matulaitienės. Apie šios grupės darbus tekalba ateities kronikininkas. Gi šiuo metu jie mums artimi, labai mieli ir brangūs. Iki šiol šios grupės duoti 170 koncertų liudija šio vieneto gražų klestėjimą, jaunatviškumą ir vadovės bei jos talkininkų didelį sumanumą.

Iš šių kelių pavyzdėlių galime susidaryti puikų vaizdą apie Trečiosios Tautinių šokių šventės meninės dalies vadovę Jadvygą Matulaitienę, į kurios rankas yra atiduota šios šventės meninė dalis.

Ji išėjo didelės patirties tautinių šokių mokyklą, ji visą savo gražų gyvenimą sielojosi

VIRŠUJE: Lietuviai šoka "Rugučius" Pasaulinėje Mugėje New Yorke 1964 metais.
Vytautas Maželis nuotrauka

tautiniu šoku, jį mėgo ir mylėjo visa širdimi. Ji ir šiai šventei skiria ypatingą dėmesį.

Todėl visai nenuostabu, kad ji stebino Trečiosios tautinių šokių šventės komiteto narius ir šokių grupių vadovus savo išradingumu, minčių platumu ir giliu žinojimu siekiamo tikslo -- pačios gražiausios tautinių šokių šventės.

Liepos septintoji atskubės nelaukta greitai. Apie 10.000 vietinių ir svečių užlies amfiteatrą ir su dideliu dėmesiu stebės tūkstantinę šokėjų, kurie supins pačią gražiausią šios šventės šokių pynę. Ir už tai būsimieji dėkingi šiai pasišventusiai darbininkei Jadvygai Matulaitienei. Jos gražius užmojus telydi sėkmė!

HELP WANTED MALE

SURFACE GRINDERS
with cutting tool experience. Good wages, excellent working conditions and fringe benefits.

Apply in Person or call
MAKALL TOOL CO., INC.
300 Minnesota Troy, Mich.
313 — 588-7802 (53-57)

WANTED AT ONCE
JOURNEYMEN
AUTOMATIC SCREW
MACHINE OPERATORS
To set up and operate Acme Gridley.
NATIONAL COLD FORMER
OPERATORS

FOR ALL SHIFTS.
Steady work for qualified men.
Fringe Benefits.
DETROIT DIAMOND SCREW
PRODUCTS
2200 Fourth Wyandotte, Mich.
313 — 383-8200 (51-57)

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKAS

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

DIRVA

The Lithuanian Newspaper

Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103

Telephone: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published every Monday, Wednesday and Friday except in case of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTI, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$13.00, Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00, Dirva išeina tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Kodėl tik airiškai?

Sąryšyje su praėjusiais pirminiais rinkimais amerikiečių spaudoje randame straipsnių apie rinkimus pralaimėjusį senatorių Frank Lausche, kaip pralaimėjimo ženklą ir pavyzdį taip vadinamų tautybių grupių politinės įtakos. Viena iš tos rūšies straipsnių kolumnistas Todd Simon rašo, kad "jei Amerika eis gerbūvio keliu, atskiros tautybių politikos įžengs į savo finalinį saulėleidį. Ir pagaliau tai liks tik istorinė medžiaga".

Pagrindų paėmęs 1901 ir 1910 metų imigracijos kadrus, straipsnio autorius nurašo visus to meto imigrantus, kaip "peasants" -- žemės ūkio darbininkų liaudį -- ir iškelia faktą, kad jų vaikai jau yra asimiliavęsi, tėvų kalba nebekalba, jų kultūra nebesidomi ir jei gyvena nepertoliausia, automobiliu karts nuo karto apsilanko pas tėvus, tebegyvenančius nykstančiuose tautybių ghetuose, kurie atrodo kaip senelių prieglaudos. Žodžiu, tautybės politiškai jau sutirpdytos amerikoniškumo katile. O sutirpdęs tas pats amerikoniškasis gerbūvis.

Tąja pačia proga porinkiminėse kolumnose randame straipsnių, kuriuose iškeliama visos airišių gerosios savybės, laimėtojams pasirodžius su Gilligan, McGetry, Sullivan ar pan. pavardėmis. Kalbant gi mažumų, kaip tokių, klausimu, visai išskiriamas ir atskira problema laikomas negrų klausimas, kuris gi "kažkuriais" sumetimais tame gerbūvio katile nesutirpo.

Politikoje galimi reiškiniai, iškelią žmogaus būdo savybes, tinkamas ir siekiamas didelio krašto politiniam darbui ir vadovavimui. Tačiau užmiršta, kad tie 1901 ar 1910 metais atvykę "peasants" sudarė didelę dalį pagrindo, iš kurio išaugo milžiniškas Amerikos inteligentijos kadrus. Tame imigrantų krašte tautybių mišrainė didelė, asimiliacijai galimybių daug, tik būdinga, kad asimiliacijos malūnui ne visos imigrantų grupės paaukojamos. Būdinga ir tai, kad asimiliacijos katilui kitas tautybių grupes nurašo kaip tik tie, kurie prieš tą asimiliaciją atkakliausiai laikosi.

Gal ir gerai, kad airiškai vėl leidžia apie save kalbėti. Niekas jiems nepavydi šiame krašte siekti to, ko visi padorūs piliečiai siekia ir privalo siekti. Tik jų atkaklumas, veržlumas ir tautinė savigarba bus gerbiama ir toleruojama tiek, kiek jie sugebės toleruoti ir gerbti kitų tautybių panašias pastangas.

Todd Simon straipsnis, tilpęs The Plain Dealer (Clevelando dienraščio) gegužės 10 laidoje atsiekė priešingos reakcijos visose tautybių grupėse. Daugeliui atsivėrė akys paskaičius, kaip greitai galime būti paverčiami niekais, geriausiai atveju, muziejine relikvija.

NAUJOS, IDOMIOS KNYGOS!!! UŽSISAKYKITE PER DIRVĄ!!!

A. Merkelis — SMETONA — Monografija	\$12.00
V. Šliogeris — A. SMETONA — ŽMOGUS IR VALSTYBININKAS	\$2.00
O. J. C. Norem — TIMELESS LITHUANIA	\$4.00
B. Armonienė — PALIK ASARAS MASKVOJE	\$3.00
V. Volertas — ŠAMOKSLAS — premijuotas romanas	\$3.50
St. Yla — MODERNI MERGAITĖ	\$4.00
Vytė Nemunėlis — MEŠKIUKAS RUDNOSIUKAS	\$3.00
J. Juodis — TAUTOS KELIŲ — paveikslų albumas	\$7.00
Gr. Šimukonienė — SU DAINA — Lietuviškų dainų rinkinys	\$2.00
J. Budrys — KONTRŽVALGYBA LIETUVOJ	\$2.50
Pr. Alšėnas — MARTYNAS JANKUS	\$4.00
R. Skipitis — NEPRIKLAUSOMA LIETUVA	\$7.00
Dagys — SKULPTŪRŲ IR PAVEIKSLŲ REPRODUKCIJOS (angliškų įvadu ir parašais)	\$6.00
A. Vaičiulaitis — GLUOSNIŲ DAINA — PADAIVIMAI	\$2.50
J. Mekas — PAVIENIAI ŽODŽIAI — POEZIJA	\$4.00
A. ŠKEMOS RAŠTAI I tomas	\$6.00
Dambriūnas, Klimas, Schmalstieg — INTRODUCTION TO MODERN LITHUANIAN	\$7.00
P. Tarulis — VILNIAUS RŪBAS — minkštais viršeliais	\$3.00
	\$3.75
J. Gliūda — THE SONATA OF ICARUS (Ikaro Sonata — angliškai)	\$5.00
J. Švaistas — DANGUS DEBESYSE	
	\$3.75
	\$2.50

DIRVA,
6907 Superior Avenue,
Cleveland, Ohio 44103

LIETUVĖS MOTERYS PAMINĖJO 60 METŲ VEIKLOS SUKAKTĮ

EMILIJA ČEKIENĖ

Lietuvių Katalikių Moterų Organizacijų Pasaulinė Sąjunga New Yorke š.m. balandžio 28 d. Maspetho lietuvių parapijos salėje paminėjo Lietuvos Nepriklausomybės 50 m. ir katalikių moterų 60 metų veiklos sukaktį.

Minėjimą — akademią trumpu žodžiu atidarė LKMO PS-gos pirmininkė Magdalena Galdikienė, nušviesdama moters reikšmę tautai bei žmonijai ir minėjimui vadovauti pakvietė dr. A. Šlepetytę — Janačienę. Prel. J. Balkūnas paskaitė invokaciją.

Viešnia iš Washingtono O. Bačkienė skaitė paskaitą tema "Nepriklausoma Lietuvos valstybė ir tautos galių pasireiškimas laisvėje". Sesuo M. Augusta iš Putnam Conn., kalbėjo tema "Lietuvos moters įnašas tautos gyvenime".

O. Bačkienė kruopščiai paruoštoj paskaitoj apibūdino laisvės sąvoką, kurią žmonės nevie nodai supranta. Pagal mūsų poetą Milašių ir Andre Silvaire laisvė žmoniškumo požiūriu pas barbarus suprantama imti ir ypač naikinti, o pas civilizuotus -- kurti ir duoti. Prelegentė pabrėžė, kad ši laisvės charakteristika ypač tinka mūsų tautos šių dienų gyvenimui, nes pagal komunistinę programą, viskas norima imti ir naikinti, kas tik neatitinka okupanto imperialistinėm užgaidom.

Tačiau, — kalbėjo O. Bačkienė, — mūsų tautos dvasiniai ir politiniai šūlai buvo aiškiai praregėję tikrosios laisvės esmę ir pasiryžę žūt būti privesti savo tautos gyvastingumą prie tobuliausio jėgų pasireiškimo -- atkuriant laisvą nepriklausomą valstybę.

Prieš paskelbiant Lietuvos nepriklausomybės aktą lietuvių kalboje tebuvo leidžiami du laikraščiai: "Dabartis" vokiečių okupacinės valdžios leidžiamas ir "Lietuvos Aidas", pradėtas leisti pačių lietuvių 1917 m. Antanui Smetonai esant tuometinio Lietuvos Šalpos Komiteto pirmininku.

Tais pačiais metais, — kalbėjo ji toliau, — rugsėjo 18 d. buvo sukviesta į Vilnių 214 delegatų iš visos Lietuvos ir visų politinių partijų bei klasių. Pirmininkaujant dr. J. Basanavičiui buvo išrinkta Lietuvos Taryba iš 20 asmenų, kuri 1918 m. ir paskelbė vasario 16 d. Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo aktą.

-- Lietuvos moterys, sudarydamos tuo metu integralinę tautos dalį, buvo dalininkės visų tų reikalų, kuriais lietuvių tauta sielojos ir kurie vedė pažangos ir kūrybinio klestėjimo keliu. Nors jos savo siekimais ir darbais jau buvo įrodžiusios, kad jos visuomet siekė ir siekia tų pačių idealų kaip vyrai, juo labiau, kad tas buvo jau išryškėję per pirmą lie-

tuvių moterų suvažiavimą Kaune 1907 m. rugsėjo 23-24 d. Nežiūrint to, Lietuvos moterys nebuvo pakviestos į Vilniaus konferenciją, kur buvo renkama Taryba sprendžiamuoju balsu. 1920 m. balandžio mėn. buvo išrinktas Steigiamasis Seimas, į kurį iš 112 atstovų jau pateko 5 moterys ir 1-jam posėdžiui pirmininkavo. G. Petkevičaitė-Bitė, kaip vyriausia amžiumi. Be to buvo išrinktos: M. Galdikienė, Muraškaitė Ona, Spudaitė-Gvildienė Emilija ir Stankauskaitė Salomėja.

Be mažų išimčių tiek vyrai tiek moterys vieningai stoji nepriklausomos Lietuvos valstybės kūrimo darbą. Tas darbas nebuvo lengvas, bet tautos galių gyvastingumas siekiant nepriklausomo Lietuvos gyvenimo buvo pasiekęs aukščiausią laipsnį. Mūsų trumpas nepriklausomybės laikotarpis akivaizdžiai liudija, kokią politinį subrendimą, ūkinį pažangumą ir kultūrinį kūrybingumą lietuviai išvystė savoje valstybėje.

"Laisva, atgimusi Lietuva nebuvo nauja tauta, o ta pati, kuri buvo ir Vytauto Didžiojo laikais. Ji nebuvo ta pati politiškai, bet ta pati dvasiniu kontinuitetu", kaip rašo dr. Gaidamavičius knygoje "Iš blokštasis žmogus", -- kalbėjo prelegentė.

-- "Tauta be savos nepriklausomos valstybės svetimųjų engiama ima nykti dvasiniai ir fiziniai. Tenka pastebėti, kad mūsų poetai, kurie rašė svetimomis kalbomis, kaip Milašius, Baltrušaitis, taip pat nebuvo atsiplėšę nuo savos tautos gelmių. Milašius turėjo jo paties sukurtą savo tautos viziją, kuri jį veikė ir pasiliko jai ištikimas kūryboje ir gyvenime. Apie Baltrušaitį, jo knygos "Žemės laipiai" iš rusų į italų kalbą vertėja E. Kiun-Amenola pastebėjo: "Iš Baltrušaičio eilių jaučiama, kad jis yra tikras Lietuvos sūnus..." Vos Lietuvai tapus nepriklausoma valstybe, jie kaip savo poezija taip savo konkrečiu Lietuvos valstybės atstovavimo darbu neatrišamais ryšiais su ja susirišo ir mirė būdami Lietuvai ištikimi".

Toliau prelegentė skaičiais nurodė nepriklausomos Lietuvos vispusišką klestėjimą, daugiau dėmesio skirdama moterų darbams. Ji palygino laisvos Lietuvos moterų kūrybinį kilimą su dabartinės sąlygoje gyvenančiom okupuotam krašte, pacituodama iš jų pačių šių dienų pasisakymų, būtent:

"Kad ir kokiom laisvą, moderniom eilėm berašytum, kad ir kokiom kosminėm temom beprabiltum, mes vis tiek esame veikiami Donelaičio, Strazdo, Maiorono, Sruogos, Salomėjos Neries, V. Mykolai-

čio-Putino ir liaudies dainų. Kokių kampu besikreiptumėme nuo senųjų tradicijų, mes nesiojame jas savo kraujuje", -- rašo Tiesoje J. Degutytė, 1967 m. gruodžio 23 d.

O kūrybos varžtus dabartinėje Lietuvoje aiškiai nusako rašytojas Avyžius "Tiesoje" 1967 XII. 16 d., kur jis sako: "Rašytojas yra padėties viešpats, kol sėdi savo darbo kambaryje prie rašomo publicistinio straipsnio, o kai straipsnis atsiduria laikraščio redakcijoje, dažnai pasirodo, kad reikia atsisaikyti minčių, kurios ir paskatino griebtis publicisto plunksnos".

O. Bačkienė savo kalboje pateikė visą eilę žymių asmenų pasisakymų apie Lietuvą ir apamai Pabaltijo valstybes nepriklausomybės laikotarpyje. Ji apibūdino Lietuvos pasiekus laimėjimus visose srityse, skaičiais pavaizduodama mokymų augimo tinklą ir studentų, dailės ir meno muzikos, teatro ir ūkio, statistiniais daviniais parodydama eksportą į kitas šalis ir prieidama išvados, kad "nepriklausomos Lietuvos periodas iki 1940 m. pasilieka šviečiantis periodas didelių darbų įgyvendinimo. Jis toks reikšmin-

gas, toks gyvybiškai svarbus ir lemtingas lietuvių tautos istorijoje, kad jokie buvę skauduliai — negerovės nebegali sumenkinti pasiektų laimėjimų. Iš nieko juk išsivystė ištisas kultūrinio, mokslinio, politinio, ekonominio gyvenimo kompleksas.

Politiniam gyvenime mokėta, reikalui esant, surasti bendrą kalbą ir palenkti net partinius interesus valstybės labui, užakcentavo prelegentė.

Sesuo M. Augusta kalbėjo "Lietuvės moters įnašas tautos gyvenime" išsamiau apibūdindama lietuvių nueitą kelią paskirai dirbant ir organizacijose. Ji pavaizdavo gyvais pavyzdžiais iš savo atsiminimų organizacinėje veikloje.

Abi paskaitininkės buvo labai gerai pasiruošusios, tačiau viskas per ilgai užsitęsė, išvargino klausytojus, nes temos įdomios, idomi ir gyvai perduodamos, įtemptai dalyvių buvo ir klausomos.

Sveikinimus perskaitė Uknevičiūtė. Meninėj dalyje buvo skaitoma eilėraščių pynė, kurią paruošė S. Gedvilaitė. Skaitė J. Balsytė, R. Navickaitė, I. Šandanavičiūtė ir V. Lūšytė. Žodžiu sveikino gen. kons. A. Simutis ir LMKF pirm. V. Jonuškaitė.

Buvo pagerbta pirmoji Steigiamojo seimodalyvė, lietuvių katalikių moterų ilgametė darbu-

(Nukelta į 4 psl.)

DIRVOS NOVELĖS KONKURSAS

RANKRAŠČIAMS ĮTEIKTI DATA:
1968 M. GEGUŽĖS 31 D.

Šiais Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo sukaktuviais metais mecenatas SIMAS KAŠELIONIS DIRVOS novelės konkursui skiria dvi premijas: I — 300 dolerių ir II — 150 dolerių.

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą ir turinį patiems pasirinkti, tačiau šiais sukaktuviais metais premijuojamos novelės turėtų būti patriotinio pobūdžio literatūriniai kūriniai.

ILGIS. Novelės rankraštis turi būti ne trumpesnis, kaip 16 standartinių mašinarščio puslapių spaudai, pralaidžiant vieną tarpą. Pageidaujama, kad novelė nebūtų ilgesnė, kaip 50 mašinarščio puslapių, tačiau toleruojamos išimtys pagal novelės siužetą ir meninę vertę.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai turi būti paruošti tik rašomąja mašinėle ir pasirašyti slapvardžiu. Tas pats slapvardis užrašomas ant pridėdamos voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus — neatplėšti.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

LAIKAS. Paskutinė konkursiniam rankraščiams įteikti data: 1968 m. gegužės 31 d.

JURY KOMISIJA. Sudaryta iš trijų asmenų, ji visiškai nepriklausomai paprasta balsų dauguma sprendžia, kas premijuotina ir kas rekomenduotina spausdinti. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateiktų novelių nepremijuotina, premijos ar premija šiais metais neskiriama, perkeliama į ateinančius metus ir panaudojama greta eilinės ateinančių metų premijos.

SALYGOS. Laimėjusiam autoriui ar laimėjusiems autoriams 300 dolerių ir 150 dolerių premijos bus įteikiamos 1968 metų rudenį. Konkurso skelbėjas Dirvos laikraštis turi teisę premijuotąsias noveles be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje, atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autoriai gali premijuotąsias noveles spausdinti antruoju leidimu arba jų siužetais rašyti dramas, poetas ar romanus.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI grąžinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

"OPERETĖS" CHORO KONCERTAS

1968 m. balandžio mėn. 27 d., Knights of Columbus salė, Woodhaven, N. Y. įvyko New Yorko "OPERE-TĖS" Moterų Choro metinis koncertas.

"Operetės" choro istorija yra labai įdomi ir turininga. Būtų verta atskiro straipsnio. Trumpai paminėsiu tik jos pradžią.

Juk žinoma, kad lietuviai negali nedainuoti. Jisai turi ir savo džiaugsmus, ir vargus, ir skausmus "dainoj išrokuoti". Tad nenuostabu, kad šio šimtmečio pradžioje, didesnei bangai lietuvių išeivių atsidūrus New Yorke-Brooklyne, jie susibūrė į chorą. Keitėsi dirigentai, keitėsi choro pavadinimas; skaisčiai spindėjo tai blėso, bet — niekada neužgimus. Ruošė koncertus, vaidinimus, operetas. Vadovais buvo ir Mikas Petrauskas, ir Ksaveras Strumskis, ir Bukšnaitis ir kiti.

P 2 Pas. karo nauja banga lietuvių išeivių užplūdo New Yorką. Daugybė vyrų ir moterų įsijungė į "Operetės" chorą. Taip kaip ir anais, pirmosios emigracijos laikais, pradėjo ruošti koncertus, muzikinius veikalus, operetes... Keitėsi dirigentai, kaip ir seniau. Matėmė K. V. Banaitį ir M. Liuberskį, J. Stankūną, M. Cibą, V. Strolį ir dabar vėl Mykolą Cibą. Po truputį vyrai pradėjo nubirti. Vienį į

vieną ansamblį, kiti į kitą išsivaikščiojo. Mūsų gi moterys, kaip tos amžinos ugnes kurstytojos, pasiliko saugoti ir puoselėti "Operetės" chorą. Iš tikro, reiki daug entuziazmo ir pasiryžimo tiek dalyvėms, tiek dirigentui važinėti į repeticijas ir iš Bronx, Great Neck ir iš kitų New Yorko priemiestų, (New Yorkas pašėlusiai didelis miestas).

Balandžio 27 newyorkiečiai gražiai atsidėjo chorui. Sausakimšai pripildyta salė, vos galima kvėpuoti. Tačiau Moterų "Operetės" choras, net ir prie labai blogos akustikos, pateisino visus lūkesčius.

Pirmoje programos dalyje moterys išėjo pasipuošusios gražiais tautiniais drabužiais. Padainavo dvi liaudies dainas harmonizuotas Br. Budriūno: Išėjo mergelė į žalią girėlę ir A. Počiaus Ausk močiutė drobeles. Pastaroji buvo ypatingai gražiai sudainuota. Be to — B. Dvarionio — Cibo: žvaigždutė ir Br. Budriūno: Rugiagėlės (žodžiai B. Buivydaitės).

Antrojo dalyje choras, visos rožinės spalvos suknelės sudainavo iš operos Samsonas ir Dalila Pavasary skinan žiedus; Juliaus Gaidelio iš operos "Dana" Už jūrų už kalnų. Ypatingai graži daina ir puikiai sudainuota. V. Telksnys — A. Mrozinskis: Gegužio valsas ir A. Vanagaitis — V. Jakubėnas — Gegužio valsas.

Senokai bemačius Mykolą Cibą vadovaujantį chorui, buvo labai malonu žiūrėti į gražius elastingus mostus ir stiprią vadovaujančią ranką. Choras skambėjo labai gražiai. Balsai gražūs, lygūs, be jokių išsikišimų.

Ypatingo dėmesio vertas svetys iš Bostono, bosas Benediktas Povilavičius. Balsas gražaus tembro, sodrus, lygus visuose registruose ir... turintis puikų piano, kas bosui retai pasitaiko. Liaudies dainą — Tyliai, tyliai (harm. M. Petrausko) ypatingai gerai padainavo. Be to dainavo: Lietuvos laukai — S. Čerionės, Nejaugi vėl, o Dieve, — V. Jakubėno (žodžiai Santvaro).

Antrojo dalyje: Variagų svečio daina iš operos Sadko, R. Korsakovo. Margio daina iš operos Pilėnai — V. Klovos; ariją iš Simone Boccanega — Verdi; ir Lacolumnia iš Sevilijos kirpėjo — Rossini. Bisui padainavo Dvorzak. Povilavičius, prieš metus dainavęs Carnegie Recital Hall — padarė puikią pažangą. Reikia tikėtis, kad vis žengs pirmyn. Turi puikią tarėną.

Puikiai akompanavo Aldona Kepalaitė, kuri tarp savo ruošiamų rečitalių Town Hall, randa laiko ir kitur dalyvauti.

O ką mes darytume be Vytalio žukausko — nežinai. Tai vienintelis mūsų puikus pranešėjas, ir interpretatorius, ir komikas, ir

New Yorko lietuvių choro pirmieji tenorai repetuoja kalinių dainą iš Beethoveno operos "Fidelio".

VYRŲ CHORO KONCERTAS NEW YORKE

New Yorko Lietuvių vyrų choras, suorganizuotas 1963 m. muz. Vl. Baltrušaičio, neišsiskirstė jam išvykus iš New Yorko, bet tęsia darbą toliau. Tiesa, Vl. Baltrušaičio paskutiniai atsisveikinimo žodžiai ir buvo: "vyrai, dainuokite ir toliau, aš prašau jūsų!"

Naujuoju choro dirigentu pakviestas Vytautas Strolia jau virš metų laiko dirba ir to rezultatas — š.m. gegužės mėn. 18 d. įvyksta choro koncertas Franklin K. Lane aukšt. mokyklos salėje, Woodhavene. Kaip visi, taip ir šis koncertas įvyks punctualiai 7 val. vakaro.

Šiam koncertui paruošta nauja programa. Išgirsime lietuvių kompozitorius, o taip pat iš-

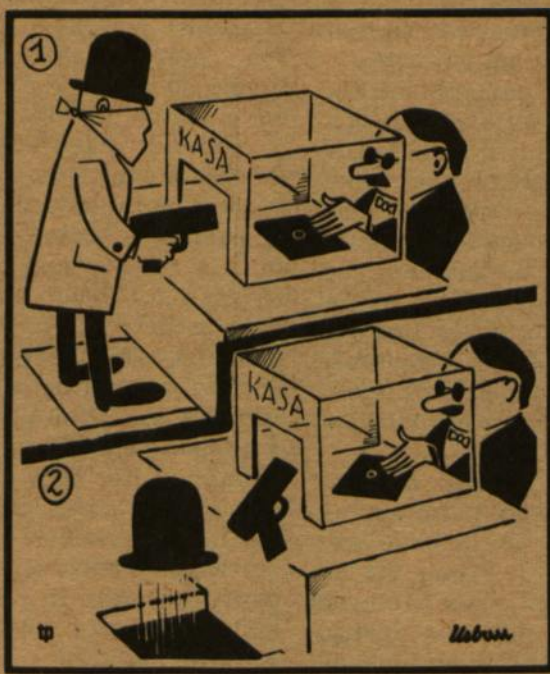
traukas iš operų. Išgirsime iš operos "Fidelio" (L. Beethovene) kalinių chorą, klausiantį "sakyk, kada laisvi mes būsim?". Tai lyg ir šaukimas mūsų paverptos ir kryžiuojamos tautos kurčiam ir bejausmiui pasauliui šiais kovos ir laisvės metais. Išgirsime šaunų "Jūrininkų chorą" iš "Skrajojančio Olando" (R. Wagnerio), o taip pat Rigoletto (Verdi), nebus užmirštas, girdėsime "Dvariškių chorą" iš II-ojo ir III-ojo veiksmo. Labai jautriai ir lyriškai nuteiks klausytoją švelni ir ilgesio pilna, "mintimis takelį pas tavę numyniau" (L. Andriulio).

Be to, čia turėsime progos išgirsti ne dažną viešnią New Yorque — tai solistę Romą Mastienę iš Chicagos. Ji nėra dažnas svečias New Yorque, dėl to bus proga išgirsti jos negirdėjusiems, o išgirsti tikrai verta. R. Mastienė, mezosopranas, muzikines studijas pradėjusi Vokietijoje, jas baigusi čia Amerikoje, savo balsą tobulinusi pas įvairius dainavimo mokytojus lietuvių ir amerikiečių, 1954 m. laimėjo varžbas ir dainavo Chicagos Lyric operoje. Ji taip pat dainavo Chicagos Lietu-

režisiorius ir, kada nori, puikus deklamuotojas.

Baigiant noriu palinkėti Moterų "Operetės Choriui" — nepailsti. Garbė jums, palaikančioms ir tęsiančioms mūsų ankstyvesniųjų išeivių tradicijas. Norėtusi tikėti, kad kitur nuklydę vyrai vėl pamažu pradės grįžti, kaip tie paukščiai į savo pirmuosius lizdus. O tuo tarpu — garbė jums, sesės, ir jūsų vadovui.

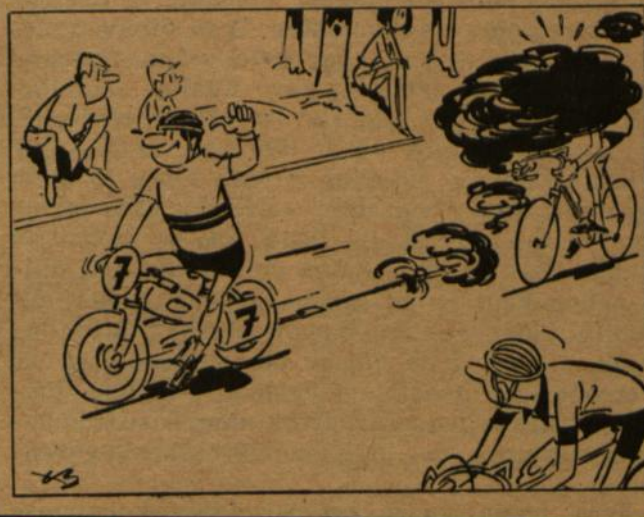
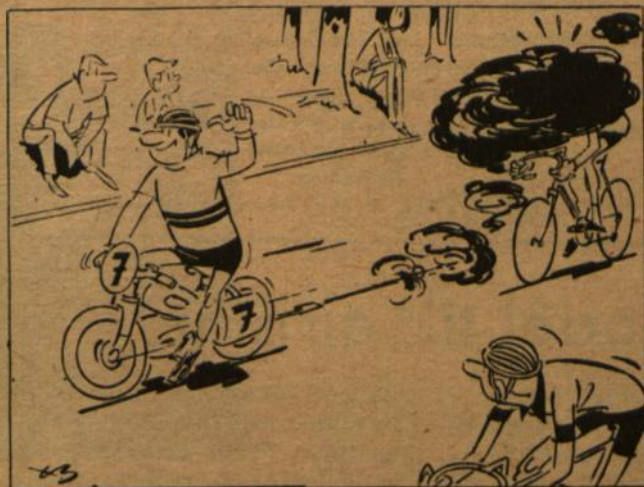
Vincė Jonuškaitė

Be žodžių...

Septynių skirtumų galvosūkis

Kopijuodamas piešinį, dailininkas tyčia padarė septynias klaidas. Palyginkit abu piešinius ir bandykit surasti tuos septynius skirtumus.

vių operoje įvairiuose spektakliuose. Žodžiu, bus maloni proga pasigėrėti jos aukšto lygio dainavimu.

Reikia tikėtis, jog New Yorko ir apylinkių lietuvių gausiai atsilankys, į šį koncertą, praleis kelias valandas kartu su choru ir parems jų pasitangas išlaikyti šį chorą gyvą ir dainuojantį.

S. Sakalas

LIETUVIŲ FONDO NARIAI

Š. m. balandžio mėn. į Lietuvių Fondą įstojo: Su \$1,000 įnašu: Adolfas ir dr. Alicija Ruibiai ir a. a. komp. Stasio Navicko Atm. Įnašas. Su \$500.00 Pranas ir Filomena Stončiai (pensininkai); \$390.00 — a. a. dr. Vinco Kanaukos Atm. Įnašas; \$250.00 — Romualdas ir Elizabeth Libus; \$150.00 — a. a. Jurgio ir Onos Jakučionytės Jasaičių Atm. Įnašas; \$140.00 — a. a. Kazio Navasaičio Atm. Įnašas.

Po \$100.00: Julija ir Pranas Zarankai, Albinas Klimas, M. D. Jonas A. Valiūliūnas, Kostas J. Bružas, Albinas ir Ona Nevierai, George C. Stukas, Petronele Dundzilienė, Kazys ir Jadviga Karužai, Jonas ir Albina Jankauskai, Leonard Budelis, a. a. Stanislovas Jakševičiūtės Venclauskienės Atm. Įnašas, Stepas iljasevičius, Vytautas Sin-

kus, Simonas ir Jadviga Kontrimai, Pranas Šarūnas ir Paulina Mašiotai, Vaclovas ir Irene Vinclovai, Vytenis ir Aldona Miškiniai, LB Phoenix Apylinkė.

Tuo pačiu laiku savo įnašus padidino:

LB Great Neck Apylinkė iki \$200.00, Pranas ir Ona Gedvilai iki \$300.00, J. Davalgai iki \$500.00, kun. Benediktas Sugintas iki \$900, a. a. Vlodo ir Emilijos Putvių Atm. Įnašas iki \$151.00, Pijus ir Elena (mirusi) Mičiuliai iki \$400.00, kun. Juozas J. Grabys iki \$400.00, Jonas (John) Butkus iki \$600.00, kun. Mykolas Kirkilas iki \$700.00, Nežinomo Lietuvos Kario Įnašas iki \$911.80 ir Nežinomo Lietuvos šaulio Įnašas iki \$140. (Sk.)

Skaityk ir platink
DIRVĄ

SCHOOL GUIDE 1968

SACRED HEART SCHOOL
RESIDENT SCHOOL FOR BOYS
GRADES 4 THROUGH 8
BROTHERS OF THE
SACRED HEART
ANDOVER, MASS.

(56-66)

SUSIPAŽINKIME SU AUSTRALIJOS LIETUVIAIS

įsigydami leidinius apie jų visuomeninį ir kultūrinį gyvenimą.

KREPŠINIO IŠVYKA AUSTRALIJON.

Redagavo Jonas Šoliūnas. Daug nuotraukų. Knygoje yra daug medžiagos apie Australijos lietuvių gyvenimą. 153 pusl. Kaina \$3.00.

Gaunama Dirvoje, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103 ir pas leideją — J. J. Bachunas, Tabor Farm, Sodus, Michigan 49126.

Taip pat patariame visiems įsigyti knygą

BLEZDINGĖLĖ PRIE TORRENZO,

kurioje Pulgis Andriūsis, Vl. Radzevičius ir kt. iškilieji Australijos lietuvių spaudos žmonės vaizdžiai patiekia mūsų brolių gyvenimą tolimame kontinente. Knygos kaina — 2 dol.

PLANINGAS TAUPYMAS

5 1/4%

Mokamas už vieno metų taupymo ląkstus nuo išdavimo datos (\$10,000.00 ar daugiau, įdedant po \$1,000.00)

MOKA GERUS DIVIDENDUS. PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

4 3/4%

Metinis dividendas mokamas už indėlius taupymo knygutėse.

DĖL INFORMACIJŲ KREIPKITĖS

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD • CHICAGO, ILL. 60608 • TELEPHONE 847-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4; Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

ALIAS SUVAŽIAVIME
SKAITYS PASKAITĄ

zatorių. Gyvendamas JAV aktyviai reiškiasi lietuviškoje veikloje ir ne pirmą kartą yra ALIAS valdyboje.

Jis yra susirišęs su viena iš didžiausių Amerikos statybinių konstrukcijų bendrovių Stone and Webster Co. Taip pat vadovauja savo privačiam inžinerijos biurui, kuris vykdo gyvenviečių ir vasarviečių projektavimą.

• **MILDA LENKAUSKIENĖ**, PLB-nės valdybos narė, gegužės 12 d. kalbėjo Motinos Dienos minėjime Detroito.

• **LIETUVIŲ KONSERVATORIŲ KLUBAS** kviečia gegužės 17 d. 8:30 v.v., 5106 Wilson Mills Rd., Clevelande pasiklausyti Dr. George Bistey paskaitos "Psychology: Hoax or Science" Dalyvavimas 1 dol. Po paskaitos vaisės.

(pr.)

PARENGIMAI CLEVELANDE

GEGUŽĖS 26 D. Vysk. Vailančiaus lit. mokyklos mokslo metų užbaigimas ir Aukuro Ansamblio koncertas.

GEGUŽĖS 30 - BIRŽELIO 1 D. Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos suvažiavimas ir balius Cleveland Sheraton viešbutyje.

BIRŽELIO 9 D. Šv. Kazimiero lit. mokyklos mokslo metų užbaigimas.

BIRŽELIO 30 D. LVS Ramovė rengia gegužinę p. Visockio sode.

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS

6835 Superior Ave. Telef. 391-1143

Kviečia visus tapti klubo nariais.

Palaikydami Klubą — kartu paremsime Clevelando lietuvių organizacijas.

Penktadieniais galima vaišintis bulviniais blynais, dešromis, virtiniais ir kepta žuvimi. Kitomis dienomis įvairūs kiti valgiai.

Visi susitinkame Lietuvių Klube!

Naturally SUPERIOR SAVINGS

Main Office: SINCE 1909
798 EAST 185th STREET
6712 SUPERIOR AVENUE
13515 EUCLID AVENUE

HOME and
REMODELING
LOANS
....
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1 - 1763

936 East 185th St.
KE 1 - 7770

Grupė lietuvių dalyvavusių Michigano respublikonų tautybių sąjungos susirinkime. Sėdi iš kairės: Z. Ambrose, L. Rugienienė, W. Milliken, J. Burgess, A. Ambrose ir A. Rinkūnas, Stovi: Dr. J. Peters, A. Zaparackas, J. Augaitis, C. Stepanauskas, A. Rugienius, V. Selenis, V. Bauža, S. Garliauskas, J. Urbonas ir A. Nakas.

DETROITO LIETUVIŲ ŽINIOS

LIETUVIŲ VAKARAS — RESPUBLIKONŲ TARPE

Gegužės mėn. 1 d., Michigano Respublikonų tautybių sąjungos valdybų atsto-

RUGPIČIO 11 D. -- Amerikos Lietuvių Piliečių Klubas gegužinę šv. Juozapo parke.

RUGSĖJO 7 D. Jungtinių Finansų Komiteto rengimas -- koncertas.

RUGSĖJO 28 D. Dirvos rengiamas jaunųjų talentų vakaras.

SPALIO 5 D. Grandinėlės vakaras.

SPALIO 19 D. Lithuanian Village metinis koncertas -- balius.

LAPKRIČIO 16 D. L.V.S. Ramovė rengia kariuomenės šventės minėjimą.

• **Apdraudos reikalais** geriausius patarnavimus galite kreiptis į Z. Obelenį tel. 531-2211.

• **Prieš atnaujindami** savo namų ar automobilių draudimus, palyginkite savo mokestį paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.

vai, Pick-Fort Shelby viešbutyje turėjo susirinkimą, kuriame pagrindiniu kalbėtoju buvo naujai paskirtas, visai Amerikai, prie respublikonų partijos, atstovu John F. Burgess (Jonas Burgys).

Susirinkimas buvo pavadintas "Lietuvių vakaru". Pirmuoju kalbėtoju sveikintojų buvo N. G. Milliken, Michigano gubernatoriaus pavaduotojas.

Pagrindinį kalbėtoją, J. Burgess, trumpa kalba pristatė, Michigano lietuvių respublikonų s-gos pirmininkas Al. Ambrose.

J. F. Burgess, kaip lietuvių ir kaip respublikono, pristatymas respublikonų tarpe, buvo labai šiltai sutiktas.

Reikia tikėtis, kad tokia aukšta vieta atiteko, lietuvių kalmės, atstovui.

Respublikonų leidžiamas Michigane laikraštis jo paskyrimo proga pabrėžė, kad jis yra lietuvių kilmės, bet prieš tai dar pridėjo, kad taip pat jis yra viengungis. (Greičiausia tą straipsnį

redagavo, kokia nors irgi viengungė). Taip pat, tas pats laikraštis paminėjo, kad jis turi Master laipsnį, kurio tema buvo Rusijos istorija, ir kad dabartiniu metu ruošia daktaro laipsnį Georgetown universitete. Tikime, kad jo pirmieji žingsniai politiniuose sluoksniuose bus sėkmingi. J. G.

• **ALT S-GOS** Detroito Skyriaus valdyba susirinkusi pp Gaižučių rezidencijoje svarstė aktualius klausimus, susijusius su Dirvos platiniu, naujų narių verbavimu, jaunimo pritraukimu lietuviškam darbui ir kaip suaktyvinti skyriaus narių pasireiškimą tiek skyriaus veikloje, tiek bendrame lietuvių darbe.

Taip pat buvo supažindinti su C.V.-bos aplinkraščiais, kuriuose keliamos aktualios temos lietuviškai veiklai suaktyvinti.

Artėjant vasaros metui, kada ryškesnis veiksmas salėse susilpnėja, valdyba turėdama tai galvoje, nutarė surengti birželio 16 dieną -- gegužinę skyriaus nariams su šeimomis, bičiuliais bei Dirvos skaitytojams.

Iškyla bus p.p. Adamų vasarvietėje. Taip pat nutarta surengti a.a. Antano Olio 10 metų mirties sukakties proga pagerbimą - akademiją š.m. rugsėjo mėn.

(am)

JAUNIMO DAINŲ IR ŠOKIŲ VAKARAS

Jubiliejinį Metų Komitetas Detroito pageidavo, kad šiais metais pasirodytų vietinės meninės pajėgos savai kolonijai. Kaip tik pasirodymas ir įvyks šį šeštadienį, gegužės 18 d. 7 val. vak. Lietuvių Namuose. Abu meno vienetai ir mergaičių choras ir tautinių šokių grupė "Šilainė" bene yra

stipriausi Detroito, kurių vadovai muz. St. Sližys ir mokyt. G. Gobiene yra savo meno rūšies darbu pasirodę ir turi patyrimo.

Mergaičių choras, kad ir jaunas, suorganizuotas 1967 metų rudenį, tačiau jau gerai užsikomendavo bažnytiniam giedojime per Kalėdas ir per Velykas. Gi "Šilainė" jau nesuskaičiuojamą kartą yra pasirodžiusi ir lietuviams ir amerikiečiams ir visur su pasisekimu.

Mergaičių choro repertuarą sudaro vertingi lietuvių muzikos kūriniai, iš kurių pažymėtini Br. Budriūno "Tėviškės namų" kantata (I dalis), J. Gaižausko "Ramunėlė", J. Bertulio "Mamytei", M. Karkos "Keliamam mes su daina", J. Švedo ir kitų harmonizuotos liaudies dainos. Chorui pianinu akompanuos Regina Sližytė, smuiku Lenore Michaele, akordeonu Aldona Petrauskaitė ir solo dainuos Irena Vizgirdaitė. Mergaičių chorą sudaro 40 narių. Vakaro programos pranešėjos: Vida Blūdžiūtė, Aida Smalinskaitė ir Karolė Veselkaitė.

Tautinių šokių grupė "Šilainė" pašoks rečiau matytus ir gana idomių mūsų tautinius šokus: Blezdinginį Jonkelių (mišrus), Linelį (mergaičių), Pakeltkoją (vyrų) ir Landytinį (mišrus šokis). Tautinius šokus akordeonu palydės Rimas Kasputis.

Mergaičių choro Tėvų Komitetas, kuriam vadovauja Jonas Bartkus, yra vakaro rengėjai kartu su "Šilainės" tėvais. Po programos bus šokiai ir užkandžiai.

Visuomenė prašoma paremti meninius vienetus, kurie šiam pavasariniam pasirodymui yra pasirodę.

Jaunų jėgų įsijungimas į lietuvių darbą džiugina kiekvieną lietuvių. Malonu pažymėti, jog meno vadovai nesi-gailėdami laiko, savo laisvalaikius atiduoda jaunimo organizavimui ir meniškiesiems pasirodymams.

Tad ateinantį šeštadienį tegul visi mūsų keliai veda į Lietuvių namus, į jaunatvišką pavasarišką koncertą.

A. Musteikis

REIKALINGA MOTERIS

lengvam namų ruošos darbui padedant vyr. amžiaus porai ūkyje prie Detroito. Gyventi kartu. Pageidautina kalbanti lietuviškai. Paskambinkit ar rašykite:

Mrs. Arthur Sercombe, 16180 Bentler, Detroit, Michigan 48219. Telef. (313) 534-2106. (54-56)

Jungiu čekį, pašto perlaidą 13 dol. (7 dol. 1/2 metų).

Ta proga jungiu Dirvai auką dol.

Parašas

Adresas

Dirvos prenumerata 1 metams — 13 dol., 1/2 metų 7 dol.

Detroito lietuvių mergaičių choro dalis repetitijos metu. K. Sragausko nuotrauka

JAUNIMO CENTRAS

5620 S. Claremont Ave.

1968 m. gegužės 18-tą d.,
šeštadienį, 2-tą val. vakaro.

Gegužės 19 d., sekmadienį,
3 val. po pietų.

Gegužės 25 d., šeštadienį,
8-tą val. vakaro.

BILIJETA: Marginiuose, 2511 W.
69 St. ir vaid. dieną prie įėjimo.

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS JAUNIMO TEATRAS stato

Anatolijaus Kairio 2 veiksmų tragediją komiškai

CURRICULUM VITAE

Režisuoja komp. Darius Lapinskas

VAIDINA: R. Vasiukevičius, J. Jakštytė, D. Beliuonaitė, M. Smilgaitė, Z. Belaišytė, A. Viktora, V. Beleška, L. Alenskas, L. Raslavičius, G. Mykolonytė, V. Barauskas, J. Jasaitytė ir kt.

Kostiumai ir grimas: L. Koklytės
Muzika ir šokiai: D. Lapinskas

Jaunimo Teatrą administruoja
LB Kultūros Fondas.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

GYVATARAS I EUROPA

Rugpjūčio 10-15 dienomis Prancūzijoje įvyks "Festival de l'Amitié Internationale", kuriam pakviesta dalyvauti ir Kanada. Festivalio organizatoriai sutinka apmokėti pragyvenimo iš-

laidas 10 dienų Prancūzijoje, bet reikia atvykti iki Prancūzijos sienos savo lėšomis. Kanados vyriausybė mėgėjų grupėms kelionės išlaidų nefinansuoja, bet išrenka grupę, kuri ją reprezen-

tuotų.

Gegužės 1 d. Canadian Folk Arts Council direktorius Leon Kosar pranešė, kad "Gyvataras" yra išrinktas atstovauti Kanadą šiame Festivalyje.

KLB Hamiltono Apylinkės Valdyba pranešdama šią malonią žinią, kreipiasi į visus lietuvius prašydama moralinės ir materialinės paramos. Bendruomenės Valdyba galvoja, kad tai yra ne vien tik Hamiltono kolonijos, bet visų Kanados ir Amerikos lietuvių rekalias ir prestižas, kad "Gyvataras" galėtų garsinti Lietuvos vardą ir parodyti pasauliui gražius mūsų tautinius šokius.

* PR. BASTYS, Dirvos bendradarbis Toronte, praeitą savaitę buvo nuvykęs Chicagon, kur dalyvavo savo sūnėno A. Plienaičio laidotuvėse.

CHICAGO

ALT S-GOS CHICAGOS SKYRIUS RENGIA VIESĄ PASKAITĄ "Bendradarbiavimas" su pavergtą Lietuvą

Žinomas DIRVOS politinių žinių komentatorius Vytautas Meškauskas gegužės 19 d., 4 val. p. p. Balio Pakšto salėje, 3800 So. California Ave., skaitys paskaitą apie "BENDRADARBIAVIMĄ", kaip politiką ir verslą.

Ta pačia proga bus pristatytas kandidatas patikėtiniu į Chicagos Sanitarinį Distriktą inž. Valdas Adamkus-Adamkavičius.

Maloniai kviečiame lietuvių visuomenę paskaitoje gausiai dalyvauti ir po pa-

Atlanto rajono skautų ir skaučių suvažiavimo, balandžio 27-28 d. Kennebunkporte, Maine, dalyviai. Č. Kiliulio nuotrauka

skaitos išgirsti inž. Valdo Adamkaus pasisakymą.

• Algimantas Viktora, Jaunimo Teatro premjeroje vaidina Tarną. Pastatymas įvyksta Jaunimo Centre gegužės 18 d., šeštadienį, 8 v. v., gegužės 19, sekmadienį, 3 v. p. p. ir gegužės 25 d., šeštadienį, 8 v. vak. Bilietai Marginiuose, 2511 W. 69th St. (Sk.)

• "Mūsų Lietuvos" keiturtomio pabaigtuvių vakarą ruošia Akademinio Skautų Sąjūdžio Chicagos skyrius, fil. S. Grėbliūno vadovaujamas. Šis parengimas įvyks gegužės 26 d. (sekmadienį), 7 val. vak., Jaunimo namų Chicagoje didžiojoje salėje. Pagrindiniu kalbėtoju pakviestas žinomas geografas Antanas Bendorius iš New Yorko. Meninėje dalyje pasireikš solistė Nerija Linkevičiūtė ir pianistas Alvydas Vasaitis. Visi kviečiami dalyvauti.

* DAIL. VYTAUTAS VIRKAU sukūrė Trečiosios Tautinių šokių šventės plakatą, kuris tuoj pasirodys viešumoje. Kaip žinome, dailininkas yra surengęs eilę savo kūrybos parodų lietuvių ir amerikiečių galerijose ir gavęs specialistų kritikų gerus vertinimus. Lietuviams jis pažįstamas dar ir kaip scenos meno žinovas, eilėje pastatymų dalyvavęs su savo dekoracijomis, knygų bei žurnalų iliustracijomis bei kitais meniniais apipavidalinimais. Chicagoje dail. V. Virkau dėsto dailės meno dalykus dviejose meno mokyklose.

• Tautinių šokių šventės išvakarėse, liepos mėn. 6 d. vakare, International Amphitheatre salėje, šventei rengti komitetas rengia svečių ir šokėjų susitikimo vakarienę ir šokius. Bilietai gaunami "Marginiuose". Norintieji bilietus užsisakyti paštu kreipiasi adresu: O. Gradinskienė, 2512 W. 47th St., Chicago, Illinois 60632.

Vakarienei kaina \$6.50 asmeniui. Šokėjai bilietus gaus per ratelių vadovus. Bilietus užsisakant paštu kartu siunčiamas ir čekis.

• Organizacijos, kurios tautinių šokių šventės proga rengia suvažiavimus, prašomos atskirų pobūvių nerengti ir kviečiamos dalyvauti bendrame pobūvyje-vakarieneje tautinių šokių šventės išvakarėse.

Organizacijos, kaip ir atskiri asmenys, bilietus gali įsigyti "Marginiuose" arba pas vakarienės rengimo komisijos pirmininkę O. Gradinskienę.

ST. CATHARINES

• Motinos minėjimas, kurį ruošė LB vietos apylinkė įvyko gegužės 5 d. parapijos salėje. Tuoj po pamaldų trumpu įžangos žodžiu minėjimą pradėjo pirmininkas Šukys. Paskaitą apie motiną skaitė viešnia iš Toronto Emilija Jurkevičienė, kuri iškėlė motinos meilę žmonijos gyvenime. Prele-

AUKOS DIRVAI

B. Utenis, Dorchester	2,00
A. Muliolis, Euclid	2,00
J. Kriščiukaitis, Avon	2,00
B. Vaičiaitis, Winnipeg	2,00
K. Miklas, Plainview	2,00
G. Gričius, Washington ...	3,00
J. Paknis, Kearny	5,00
E. Vilkas, Chicago	1,00
K. Dabrila, Chicago	2,00
J. Girevičius, St. Catherine ..	2,00
A. Gintautas, Chicago	2,00
J. Gudėnas, Cleveland	2,00
K. Cicėnas, Chicago	5,00
V. Aukštuolis, Chicago	2,00
A. Svila, Avon	2,00
Madų Parodos Rengimo	
K-tas, New York	15,00
J. Budreika, Toronto	2,00
J. Bielintinas, Maracay	3,00
V. Mažeika, Chicago	2,00
J. Agurkis, Omaha	2,00
J. Čibiras, Dayton	2,00
ALT Los Angeles Sk.	10,00
J. Miglinas, Chicago	2,00
J. Urbonas, Dayton	2,00
R. Pauliukonis, Cleveland ..	2,00
J. Mačiulis, Cleveland	7,00
G. Vidmantas, Rochester ..	1,00
P. Račkauskas, Dorchester ..	2,00
O. Patt, Cleveland	2,00
J. Pipiras, Worcester	2,00
R. Stanina, Chicago	5,00
J. Tranelis, La Salle	10,00
R. Kalėda, Pittsburgh	2,00
A. Gešventas, Chicago	4,00

gentės žodis buvo savo apimtimi gilus ir jautrus, spaudžiantis sąrašą. Meninę programą išpildė P. Zubvickienės vadovaujama tautinių šokių grupė ir mokiniai specialiai paruoštu grupiniu deklamavimu.

HELP WANTED MALE

KNITTERS WANTED

Full fashion knitters and trainees. Experienced in sweater knitting, good pay and working conditions. Overtime available.

Park Lane Fashion, Inc.

2882 Detroit Ave.
Cleveland, Ohio
216 — 781-3777

(54-56)

PLASTICS MIXER

NO AGE LIMIT

Manufacturer of Plastic Paints Desires experienced conscientious & dependable man for Plastic Paint manufacturer & related operations.

THE G. S. PLASTICS CO.

5201 GRANT AVE.
CLEVELAND, OHIO
216 — 641-6340

(56-58)

Vilties Draugijos nariui, Dirvos rėmėjui, tautinių organizacijų veikėjui ir pedagogui

LEONUI BULGARIUI

mirus Detroite, nuliūdusią jo šeimą ir artimuosius giliai užjaučia

Vilties Draugijos Valdyba
ir
Dirvos Redakcija

Mūsų brangiam S-gos nariui

ANTANUI SODAIČIUI

mirus, reiškiamo širdingą užuojautą velionio žmonai ČESEI, dukrai BIRUTEI, sūnums TOMUI ir MINDAUGUI bei giminėms, jų visų liūdnoj valandoj

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos
New Yorko I Skyriaus
Valdyba

ALT S-gos nariui

LEONUI BULGARIUI

staiga mirus, jo žmonai STASEI, dukroms DALIAI ir RŪTAI ir jo giminėms skausmo valandoje giliausią užuojautą reiškiamo ir kartu liūdime

ALT S-gos Detroite Sk. Valdyba

Staiga netekus brangaus Vyro ir Tėvelio
A + A

LEONO BULGARAUŠKO

p. BULGARAUŠKIENEI ir mūsų mieloms sesėms DALIAI ir RŪTAI reiškiamo gilią užuojautą

GABIJOS Skaučių Tuntas
Detroite

Mielam Prieteliui, tauriam lietuviui, visuomenininkui,

mok. LEONUI BULGARIUI

netikėtai mirus, liūdinčią žmoną STASE, dukras DALIA ir RŪTĄ, žentą ARTURĄ, sesutes, švogerį ir artimuosius, užjaučiame ir kartu liūdime

Regina ir Algirdas Vaitiekaičiai su šeima,
Petras Dalinis,
Valė ir Matas Tylai,
Stefa ir Ignas Kauneliai su šeima

Mūsų bičiuliui

MIKĄ IR VACĮ VINCLOVUS

jų šeimas ir gimines, mylimai motinai Lietuvoje

mirus, giliai užjaučiame ir kartu liūdime

Emilija ir Balys Steponiai

ALGIMANTUI POVILAIČIUI

tragiškai žuvus, jo tėvams JONUI ir JADVYGAI

POVILAIČIAMS, broliui RINGAUDUI ir seseriai

LORETAI nuoširdžią užuojautą reiškiamo

Margarita ir Stasys Mankai